

Kulttuuri Julkaistu 20.06.2016 21:52

KESKISUOMALAINEN

Etusivu Pääkirjoitus Kotimaa Talous Ulkomaat **Kulttuuri** Mielipide

Arvio: Täysiä runoja, suorია sanoja

Teemu Mäki

Äidin oma

Like 2016. 143 s.

Äidin oma on runokirja ja jotain muuta. Teos on tietokirja. Runoissa käytettyjä intertekstuaalisia lainoja, tieteen ja taiteen käsitteitä, henkilöitä ja maantieteellisiä paikkoja on avattu selkosanaisesti teoksen viimeisillä sivuilla.

Teos on eepinen kertomus. Runojen minä lähtee tyhjiydestä, syntyy likäämpäristä, liikkuu maan ja taivaan välillä, kasvaa muodosta toiseen, tekee paluuta itseensä, päätyy seuraamaan kuolemaa ja lopulta katoaa ajattomuuteen.

Teos on haastekirja. Nämä eivät ole proosarunoja. Perinteistä lyyrisyyttäkin niissä ei ole. Ne haastelevat tai haastavat. Runojen minä, jonka takakansitekstin turvin voi hyvällä omalla tunnolla ajatella Mäeksi itsekseen, asettaa lukijaa ajattelemaan elämää, rakkautta tai kuolemaa ilman häpeää, syyllisyyttä tai voivottelua. Runokuvat ovat yhtä aikaa korkeita ja matalia, populaareja ja akateemisia.

Epäilemättä runokielen avaaminen sanaselityksin ja kirjoittajan omin suorasanaisin pohdinnoin on jolle kulle suurin synti, mitä taiteilija tehdä saattaa. Vaan miksipä runoilija tietoaan salaisi ja runojensa lähtökohtia tai metaforisia aineksia piilottelisi. Ei runoilijan status tuosta kärsi.

Ensi lukemalta mieleen eivät painu yksittäiset säkeet, alluusiot tai kielikuvat. Oikeastaan alkutöikseen on käsiteltävä toisen ja neljännen osan pitkät runot *Minä tulen pohjoisesta* ja *Äidin oma / Malkakoski*, jotka muodostavat eepisen kehikon, jonka ympärille runojen minän kaikki olemassa olo ja tarkoitus rakentuvat.

Välillä on pakko hengähtää. Tauotta pitkiä runoja ei lukea voi. Hetkessä runon kuva liikkuu pilvissä ja ”kaikki teidän unelmanne nousevat ylös luokseni” ja toisessa tehdään työtä jumalan haisevien kalsareitten keskellä, kunnes kolmannessa ”kaikki on taas yhtä / ja eriytymätöntä... / ja minun on aika / tulla takaisin maahan”.

Lisäksi on hämmentävä rehellisyys, jossa syöpään kuoleva äiti on yhtä lihaa ja muotoa runon puhujan kanssa, niin, että ”joka toinen minusta, muistoistani on sinun poimuissasi” mutta siitä huolimatta ”Äiti, / minä en rakasta sinua / kovinkaan paljon”.

Teemu Mäen runot ovat niin täysiä, runokuvat ja olemassaolon pohdinta niin kolmiulotteista, että äärelle on pysähdyttävä pitkäksi aikaa.

Sanna Jääskeläinen